

คำวินิจฉัยของ ศาสตราจารย์ ดร.กระมล ทองธรรมชาติ ประธานศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๓๔/๒๕๕๘

วันที่ ๑๐ มีนาคม ๒๕๕๘

เรื่อง ศาลแพ่งสงฆ์คำโต้แย้งของจำเลย (บริษัท วิ.เอส.เอ. การเกษตร จำกัด) ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ (กรณีประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๕๕ มาตรา ๒๗๑ ถึงมาตรา ๒๕๐ และประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๕๔ และมาตรา ๒๐๔ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓ และมาตรา ๓๐)

สำนักงานศาลยุติธรรมมีหนังสือ ลงวันที่ ๕ กันยายน ๒๕๕๗ ส่งคำร้องของบริษัท วิ.เอส.เอ. การเกษตร จำกัด จำเลยที่ ๑ ในคดีหมายเลขคำที่ ง.๕๘/๒๕๕๕ ระหว่างบริษัทเงินทุน เกียรตินาถ จำกัด (มหาชน) โจทก์ กับบริษัท วิ.เอส.เอ. การเกษตร จำกัด ที่ ๑ (ผู้ร้อง) กับพวก รวม ๒ คน ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยว่าบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๕๕ มาตรา ๒๗๑ ถึงมาตรา ๒๕๐ และประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๕๔ และมาตรา ๒๐๔ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓ และมาตรา ๓๐ หรือไม่ โดยมีข้อเท็จจริงตามฟ้องสรุปได้ ดังนี้

บริษัทเงินทุน เกียรตินาถ จำกัด (มหาชน) เป็นโจทก์ฟ้องผู้ร้องในข้อหาเกี่ยวกับการกู้ยืม กู้ประกัน ตัวเงิน จำนอง โอนสิทธิเรียกร้อง สืบเนื่องจากเดิมผู้ร้องซึ่งใช้ชื่อเดิมว่า บริษัท วิ.เอส.เอ. โฮลดิ้ง จำกัด ได้ทำสัญญากู้ยืมเงินจากบริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ ศรีมิตร จำกัด (มหาชน) ซึ่งเป็นสถาบันการเงินที่ได้รับอนุญาตจากกระทรวงการคลังให้ประกอบธุรกิจเงินทุนได้โดยกู้ยืมเงินกันในจำนวน ๑๐,๐๐๐,๐๐๐ บาท

เมื่อผู้ร้องรับเงิน ผู้ร้องจะออกตัวสัญญาใช้เงิน ชำระเงินที่ขอรับไปและยอมเสียดอกเบี้ย ในอัตราร้อยละ ๑๔ ต่อปี

นอกจากนี้ ผู้ร้องได้นำที่ดิน น.ส. ๓ ก ตำบลดงมหาวัน อำเภอเวียงชัย จังหวัดเชียงราย มาจดทะเบียนจำนองประกันหนี้ และหากมีการบังคับจำนองได้เงินไม่พอชำระหนี้ก็จะยอมรับผิดชำระเงิน ที่ขาดอยู่นครบ และได้ให้นายวิระวัฒน์ ชลวนิช จำเลยที่ ๒ ในคดีดังกล่าวเป็นผู้ค้ำประกันในการกู้ยืมเงิน ผู้ร้องได้รับเงินกู้ไปโดยออกตัวสัญญาใช้เงิน สัญญาจะใช้เงิน ๑๐,๐๐๐,๐๐๐ บาท พร้อมดอกเบี้ย ในอัตราร้อยละ ๑๕.๕๐ ต่อปี ชำระดอกเบี้ยเป็นรายเดือนหากผิดนัดชำระเงินต้นหรือดอกเบี้ยถือว่าผิดนัดเต็มจำนวน โดยมีจำเลยที่ ๒ รับอาวัลเป็นประกันการชำระเงินตามตัวสัญญาใช้เงิน

หลังจากที่ออกตั๋วสัญญาใช้เงินและรับเงินกู้แล้ว ผู้ร้องชำระดอกเบี้ยให้จนถึงวันที่ ๓๑ ตุลาคม ๒๕๔๐ และคงค้างชำระเงินต้นทั้งหมดพร้อมดอกเบี้ยตั้งแต่วันที่ ๑ พฤศจิกายน ๒๕๔๐ เป็นต้นมา ซึ่งเจ้าหนี้ได้ปรับอัตราดอกเบี้ยที่เรียกเก็บจากผู้ร้องเป็นอัตราร้อยละ ๒๑ ต่อปี ตั้งแต่วันที่ ๑ พฤศจิกายน ๒๕๔๐ เป็นต้นมา ต่อมากระทรวงการคลังได้มีคำสั่งให้ระงับการดำเนินกิจการของบริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ ศรีมิตร จำกัด (มหาชน) คณะกรรมการองค์การเพื่อการปฏิรูประบบสถาบันการเงินจึงเข้าควบคุมดำเนินการแทนโดยทำการขายทรัพย์สินเพื่อชำระบัญชีของเจ้าหนี้เดิมตามมาตรา ๓๐ แห่งพระราชกำหนดการปฏิรูประบบสถาบันการเงิน พ.ศ. ๒๕๔๐ ซึ่งต่อมาองค์การเพื่อการปฏิรูประบบสถาบันการเงินผู้กระทำการแทนได้ขายสินเชื่อ ตราสารหนี้และสิทธิเรียกร้องกับเอกสารที่เกี่ยวข้องของเจ้าหนี้เดิมให้แก่โจทก์ ซึ่งรวมถึงสินเชื่อ ตราสารหนี้ สิทธิเรียกร้องและเอกสารที่เกี่ยวข้องกับมูลหนี้ของผู้ร้องในคดีนี้ รวมทั้งได้โอนสิทธิและหลักประกันทั้งปวงตามสัญญากู้ยืมเงินกู้ประกัน จำนอง ของผู้ร้อง และจำเลยที่ ๒ โจทก์จึงได้รับโอนทั้งสิทธิและหน้าที่ของเจ้าหนี้เดิมที่มีต่อผู้ร้องและจำเลยที่ ๒ ทั้งหมด

โจทก์ได้แจ้งผู้ร้องและจำเลยที่ ๒ ทราบถึงการโอนภาระหนี้สินและให้ผู้ร้องกับจำเลยที่ ๒ ชำระเงินต้น พร้อมดอกเบี้ยที่ค้างต่อโจทก์ แต่ก็ยังคงเพิกเฉย ดังนั้น ในวันที่ ๓ กรกฎาคม ๒๕๔๔ โจทก์จึงได้มอบอำนาจให้ทนายความมีหนังสือบอกกล่าวการโอนสิทธิเรียกร้องและบอกกล่าวทวงถามพร้อมบอกกล่าวบังคับจำนอง โดยให้ชำระเงินต้นและดอกเบี้ยที่ค้างให้โจทก์และได้ถอนจำนองให้เสร็จสิ้น แต่ผู้ร้องและจำเลยที่ ๒ ก็ยังคงเพิกเฉยโจทก์จึงฟ้องผู้ร้องและจำเลยที่ ๒ ให้ต้องรับผิดโดยต้องชำระเงินต้นค้างชำระเป็นจำนวน ๑๐,๐๐๐,๐๐๐ บาท พร้อมดอกเบี้ยนับแต่วันที่ ๑ พฤศจิกายน ๒๕๔๐ จนถึงวันฟ้องคิดเป็นดอกเบี้ยจำนวน ๗,๓๕๒,๑๔๑.๗๗ บาท รวมเป็นเงินที่ผู้ร้องต้องชำระให้โจทก์ถึงวันฟ้องทั้งสิ้นจำนวน ๑๗,๓๕๒,๑๔๑.๗๗ บาท พร้อมทั้งต้องชำระดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ ๑๕ ต่อปีของต้นเงินจำนวน ๑๐,๐๐๐,๐๐๐ บาท นับแต่วันถัดจากวันฟ้องเป็นต้นไปจนกว่าจะชำระหนี้เสร็จสิ้น หากไม่ชำระหรือชำระไม่ครบถ้วน โจทก์ขอให้ชำระหนี้เอาจากที่ดินพร้อมสิ่งปลูกสร้างที่จดทะเบียนจำนองไว้โดยนำออกขายทอดตลาดนำเงินมาชำระหนี้ให้โจทก์ หากได้เงินไม่พอชำระหนี้ ผู้ร้องและจำเลยที่ ๒ ต้องรับผิดชำระหนี้จำนวนที่ขาดจนครบ

ผู้ร้องให้การสรุปได้ว่า โจทก์ไม่มีสิทธิเรียกดอกเบี้ยเกินอัตราร้อยละ ๑๕ ต่อปี เนื่องจากต้องห้ามตามพระราชบัญญัติห้ามเรียกดอกเบี้ยเกินอัตรา พ.ศ. ๒๔๗๕ และตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๕๐ รวมทั้งประกาศของธนาคารแห่งประเทศไทยซึ่งวิกฤตเศรษฐกิจเป็นที่ประจักษ์แก่บุคคลทั่วไปปรากฏตามคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญที่ ๑/๒๕๔๑ เป็นเหตุสุดวิสัยที่สถาบันการเงินและประชาชนจะชำระหนี้ได้ จึงไม่ถือว่าผู้ร้องผิดนัดโจทก์ไม่มีอำนาจฟ้องตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๕๐ ฟ้องของโจทก์ไม่มีผลบังคับตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖

ผู้ร้องขอให้ศาลแพ่งส่งคำร้องให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัย สรุปความได้ว่า ภายหลังจากที่ก่อนหน้านี้คดีนี้แล้ว ได้มีวิกฤตทางเศรษฐกิจทำให้การชำระหนี้กลายเป็นพันวิสัยและมีคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญที่ ๑/๒๕๔๑ ได้วินิจฉัยไว้เกี่ยวกับกรณีดังกล่าว ซึ่งวิกฤตดังกล่าวทำให้ผู้ร้องกลายเป็นบุคคลพันวิสัยที่จะชำระหนี้ได้ และจะต้องได้พักหนี้ชั่วคราวจนกว่าเหตุสุดวิสัยจะจบสิ้นลง หรือจนกว่าค่าเงินบาทจะกลับมายู่ที่ ๒๕ บาทต่อเหรียญสหรัฐอเมริกา การที่โจทก์ฟ้องผู้ร้องให้ชำระหนี้เป็นการฟ้องขอให้ศาลนำเอาบทบัญญัติประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๕๕ และมาตรา ๒๗๑ ถึงมาตรา ๒๕๐ ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๕๔ และมาตรา ๒๐๔ มาใช้บังคับกับผู้ร้อง ในขณะที่วิกฤตทางเศรษฐกิจยังไม่จบสิ้น ซึ่งผู้ร้องควรจะต้องได้รับการคุ้มครองตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๘ มาตรา ๑๕๐ มาตรา ๒๐๕ มาตรา ๒๑๕ และเป็นการขัดต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑ มาตรา ๓ มาตรา ๔ มาตรา ๒๗ มาตรา ๒๘ มาตรา ๒๙ มาตรา ๓๐ และมาตรา ๔๘ โดยเฉพาะอย่างยิ่งขัดต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓ และมาตรา ๓๐ ซึ่งต่อมาศาลแพ่งได้มีรายงานกระบวนการพิจารณา ลงวันที่ ๒๑ มีนาคม ๒๕๔๗ ให้ส่งคำร้องของผู้ร้องให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยว่า ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๕๕ มาตรา ๒๗๑ ถึงมาตรา ๒๕๐ และประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๕๔ และมาตรา ๒๐๔ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓ มาตรา ๓๐ หรือไม่

ประเด็นในการพิจารณาและคำวินิจฉัย

ผู้ร้องกล่าวอ้างว่า ได้ก่อนนี้ขึ้นในปี พ.ศ. ๒๕๔๐ และภายหลังจากก่อนนี้แล้วมีเหตุวิกฤตทางเศรษฐกิจอันเป็นเหตุสุดวิสัยทำให้หนี้ดังกล่าวเป็นพันวิสัยที่จะชำระหนี้ได้ และรัฐบาลได้เรียกเหตุดังกล่าวว่าเป็นเหตุวิกฤตทางเศรษฐกิจ พร้อมกับอ้างคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญที่ ๑/๒๕๔๑ โดยยกขึ้นกล่าวอ้างว่า “วิกฤตทางเศรษฐกิจอย่างร้ายแรง เป็นที่ประจักษ์แก่บุคคลทั่วไปจึงไม่ต้อง

สืบพยานหมายความถึงประเทศและประชาชนพื้นวิสัยที่จะชำระหนี้” เมื่อผู้ร้องอยู่ในฐานะพื้นวิสัยที่จะชำระหนี้ให้โจทก์ได้ การที่โจทก์มาฟ้องบังคับชำระหนี้กับผู้ร้อง เป็นการใช้สิทธิฟ้องและบังคับคดีตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๕๕ และมาตรา ๒๗๑ ถึงมาตรา ๒๕๐ และประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๕๔ และมาตรา ๒๐๔ ซึ่งผู้ร้องจะต้องได้รับการคุ้มครองตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๘ มาตรา ๑๕๐ มาตรา ๒๐๕ และมาตรา ๒๑๕ การใช้สิทธิฟ้องดังกล่าว เป็นการขัดต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓ และมาตรา ๓๐

พิจารณาแล้วเห็นว่า คำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญที่ ๑/๒๕๕๑ เป็นการวินิจฉัยกรณีเกี่ยวกับการตราพระราชกำหนด ๔ ฉบับอันได้แก่ พระราชกำหนดให้อำนาจกระทรวงการคลังกู้เงินจากต่างประเทศเพื่อฟื้นฟูเศรษฐกิจ พ.ศ. ๒๕๕๑ พระราชกำหนดให้อำนาจกระทรวงการคลังกู้เงินและจัดการเงินกู้เพื่อช่วยเหลือกองทุนเพื่อการฟื้นฟูและพัฒนาระบบสถาบันการเงิน พ.ศ. ๒๕๕๑ พระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมพระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติธนาคารแห่งประเทศไทย พุทธศักราช ๒๔๘๕ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๐ พ.ศ. ๒๕๕๑ พระราชกำหนดบรรษัทบริหารสินทรัพย์สถาบันการเงิน (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๑ ซึ่งเหตุผลในการตราพระราชกำหนดทั้ง ๔ ฉบับดังกล่าว สรุปได้ว่าประเทศไทยประสบปัญหาเศรษฐกิจตกต่ำอย่างรุนแรง เนื่องจากเกิดวิกฤตการณ์ทางการเงินโดยต่อเนืองรัฐต้องกำหนดมาตรการหลายประการเพื่อแก้ไขปัญหาทางเศรษฐกิจดังกล่าว เช่น การรับพันธกรณีที่กองทุนการเงินระหว่างประเทศกำหนด การระงับการดำเนินกิจการของสถาบันการเงินประเภทบริษัทเงินทุนหลักทรัพย์เป็นจำนวนมากกว่าสองในสามของบริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ที่ได้รับอนุญาตให้เปิดดำเนินกิจการอยู่ การตรากฎหมายว่าด้วยการปฏิรูปสถาบันการเงินเพื่อแก้ปัญหาสถาบันการเงินการให้ความช่วยเหลือกองทุนเพื่อการฟื้นฟูและพัฒนาระบบสถาบันการเงินเพื่อให้กองทุนสามารถให้ความช่วยเหลือทางการเงินเพื่อเสริมสภาพคล่องกับสถาบันการเงินการจัดตั้งบรรษัทบริหารสินทรัพย์สถาบันการเงิน เพื่อจัดการทรัพย์สินด้วยคุณภาพของสถาบันการเงินที่มีปัญหาในการดำเนินการซึ่งเหตุผลดังกล่าวเป็นที่ประจักษ์แก่บุคคลทั่วไปและพระราชกำหนดดังกล่าวก็เกี่ยวข้องกับการแก้ปัญหาทางเศรษฐกิจ แต่ผู้ร้องกลับนำเหตุผลในการตราพระราชกำหนดดังกล่าวมาอ้างว่าวิกฤตทางเศรษฐกิจดังกล่าวทำให้การชำระหนี้ของตนเป็นพื้นวิสัย

ดังนั้น ข้ออ้างของผู้ร้องที่ว่า การชำระหนี้ที่เป็นพื้นวิสัยนั้นจะต้องอยู่นอกเหนือความสามารถของบุคคลที่จะป้องกันได้รับฟังไม่ได้ เพราะปัญหาทางเศรษฐกิจดังกล่าวย่อมเป็นไปตามกลไกของ

ระบบเศรษฐกิจโลก จึงอาจมีประเทศที่ประสบปัญหาล้มเหลวทางเศรษฐกิจได้บ้างเหตุดังกล่าวไม่ใช่เหตุสุดวิสัยอันจะทำให้การชำระหนี้กลายเป็นพันธวิสัยที่จะทำได้แต่อย่างใด ดังนั้นการที่ผู้ร้องอ้างว่า จะต้องได้รับความคุ้มครองตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๘ มาตรา ๑๕๐ มาตรา ๒๐๕ มาตรา ๒๑๕ ซึ่งเกี่ยวกับการชำระหนี้เป็นพันธวิสัย จึงเป็นการไม่ถูกต้อง เมื่อผู้ร้องมีหนี้ที่จะต้องชำระตามสัญญาและเมื่อผู้ร้องคิดนัดชำระหนี้เจ้าหนี้ก็ย่อมสามารถใช้สิทธิของตนโดยการฟ้องผู้ร้องต่อศาลแพ่ง เพื่อให้ศาลบังคับให้ผู้ร้องชำระหนี้ การที่เจ้าหนี้มาฟ้องบังคับเอากับผู้ร้องจึงเป็นไปตามวิธีการของการบังคับชำระหนี้โดยปกติทั่วไปการที่ผู้ร้องกล่าวอ้างว่าประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๕๕ และมาตรา ๒๗๑ ถึงมาตรา ๒๕๐ และประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๕๔ และมาตรา ๒๐๔ ขัดต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓ และมาตรา ๓๐ ก็มีได้ให้เหตุผลสนับสนุนชัดเจนว่าขัดหรือแย้งในประเด็นใดเพียงแต่กล่าวอ้างลอย ๆ และคำร้องที่ศาลแพ่งได้ส่งมาไม่ปรากฏข้อความว่าศาลแพ่งจะใช้กฎหมายดังกล่าวบังคับแก่คดี ดังนั้น ข้อโต้แย้งของผู้ร้องจึงไม่เป็นไปตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔

อย่างไรก็ตาม แม้คำร้องฉบับนี้จะไม่ชัดเจนในประเด็นที่เสนอต่อศาลรัฐธรรมนูญ เพื่อให้วินิจฉัยก็ตาม แต่เมื่อมีการส่งมาโดยอาศัยอำนาจตามมาตรา ๒๖๔ ของรัฐธรรมนูญ ศาลรัฐธรรมนูญ จึงมีอำนาจรับคำร้องไว้พิจารณาได้ตามข้อกำหนดว่าด้วยการพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๔๖ ข้อ ๑๒ โดยมีประเด็นตามคำร้องที่ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัย ดังนี้

ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๕๕ มาตรา ๒๗๑ ถึงมาตรา ๒๕๐ และประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๕๔ และมาตรา ๒๐๔ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓ และมาตรา ๓๐ หรือไม่

พิจารณาแล้วตามคำร้องนี้มีประเด็นที่อาจแยกพิจารณาได้เป็น ๒ ประเด็น คือ

ประเด็นแรก ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๗๑ ถึงมาตรา ๒๕๐ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓ และมาตรา ๓๐ หรือไม่ ซึ่งเมื่อพิจารณาคำร้องแล้วจะเห็นได้ว่าคดีตามคำร้องนี้อยู่ระหว่างการพิจารณาของศาลแพ่งและยังไม่ปรากฏว่าศาลแพ่งได้พิพากษาให้โจทก์หรือผู้ร้องชนะหรือแพ้คดี จึงยังไม่มี การบังคับคดีเกิดขึ้น ดังนั้น เมื่อประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๗๑ ถึงมาตรา ๒๕๐ เป็นบทบัญญัติในหมวดที่เกี่ยวกับการบังคับคดีและยังไม่รู้ว่าศาลจะใช้บทบัญญัติใดในมาตรา ๒๗๑ ถึงมาตรา ๒๕๐ บังคับแก่คดีจึงไม่อาจถือว่ามาตรา ๒๗๑ ถึงมาตรา ๒๕๐

แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งเป็นบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ศาลจะใช้บังคับแก่คดีตามคำร้องนี้
จึงเห็นว่าประเด็นนี้ไม่อยู่ในบังคับของรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ ที่ศาลรัฐธรรมนูญจะรับไว้วินิจฉัยได้
จึงไม่วินิจฉัยให้

ประเด็นที่สอง มาตรา ๕๕ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง และมาตรา ๑๕๔
และมาตรา ๒๐๔ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓ และ
มาตรา ๓๐ หรือไม่นั้น ศาลรัฐธรรมนูญได้มีคำวินิจฉัยที่ ๘๗/๒๕๕๗ ลงวันที่ ๑๖ ธันวาคม ๒๕๕๗
ว่าไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓ และมาตรา ๓๐

อาศัยเหตุผลดังกล่าว จึงวินิจฉัยว่า มาตรา ๕๕ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง
และมาตรา ๑๕๔ มาตรา ๒๐๔ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ
มาตรา ๓ และมาตรา ๓๐

ศาสตราจารย์ ดร.กระมล ทองธรรมชาติ

ประธานศาลรัฐธรรมนูญ